

อิสระนะเรียนสบาย สไตส์โคะฮะรุ

ขอแนะนำตำรา “อิสระนะเรียนสบาย สไตส์โคะฮะรุ” (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “อิสระนะเรียนสบาย”) ที่เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ได้จัดทำขึ้นโดยมีสำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) เป็นผู้จัดพิมพ์และวางจำหน่ายในวันที่ 21 มีนาคม 2554 ข้อมูลเกี่ยวกับตำราเล่มนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้แต่ง

ตะวัน : เป็นตำราที่มีสีสันสวยงามดูน่าใช้มากนะคะ โคะฮะรุก็ดูน่ารักมากค่ะ

ผู้แต่ง : ขอบคุณมากครับ “อิสระนะเรียนสบาย” เป็นตำราเล่มแรกของตำราชุด “สไตส์โคะฮะรุ” ตำราเล่มนี้เป็นตำราสอนตัวอักษรนะครับและต่อจากนี้ตำรา “ภาษาญี่ปุ่นเรียนสบาย สไตส์โคะฮะรุ” (“ภาษาญี่ปุ่นเรียนสบาย”) ก็จะถูกออกตามมา ซึ่งจะเป็นตำราสอนสนทนาและสอนวัฒนธรรมญี่ปุ่น” ครับ

ตะวัน : ถ้าอย่างนั้น วันนี้ขอถามเกี่ยวกับ “อิสระนะเรียนสบาย” ที่เพิ่งออกวางจำหน่ายนะคะ ตำราเล่มนี้จัดทำขึ้นสำหรับใครคะ

ผู้แต่ง : จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนไทยชั้นมัธยมศึกษาที่เลือกเรียน

『こはるといっしょに ひらがなわあーい』

国際交流基金バンコク日本文化センターは、『こはるといっしょに ひらがなわあーい』(以下、『ひらがなわあーい』)を2011年3月21日に、泰日経済技術振興協会(ソーソー)より出版しました。『ひらがなわあーい』が、どんな日本語教材か、制作者へのインタビューを通して紹介します。

ทาวน์ : 色がきれいで、とても見やすい教科書ですね。こはるちゃんも、とっても可愛いですね。

制作者 : ありがとうございます。『ひらがなわあーい』は、『こはるといっしょに』シリーズの第1弾で「文字編」です。この後、第2弾として『こはるといっしょに にほんごわあーい』も出版される予定です。こちらは「場面会話編」と「文化事情編」です。

ทาวน์ : では今日は、出版されたばかりの『ひらがなわあーい』について教えてください。この教科書は、誰を対象に作られたんですか?

制作者 : タイの中学校や高校で、選択科目で週1回100分程度日本語を勉強する学習者が対象です。選択科目で日本語を勉強していると、勉強時間が少ないうえに、学校行事で授業がつぶれてしまうこともあり、定着が難しいという話をよく聞きます。そこで、「ひらがな」を短期間に集中的に学べる教科書を作りました。

สารบัญ / 目次

“อิสระนะเรียนสบาย สไตส์โคะฮะรุ”
『こはるといっしょに ひらがなわあーい』

1

รายงาน

“ผลการสำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นประจำปี 2009”
『日本語教育機関調査・2009年』の発行について

6

มุมภาษาญี่ปุ่น : ไวยากรณ์กับวัฒนธรรมญี่ปุ่น
日本語コーナ - : 「文法と日本文化」

7

มีอุระคุงบอกเพื่อน
みうらくんの耳寄り情報コーナー

9

เก่าไป ใหม่มา
スタッフ紹介

11

แนะนำสื่อการสอน
教材紹介

12

ภาษาญี่ปุ่นสลับคำหัดครั้งๆ ละประมาณ 100 นาที่ครับ
ได้อินมาว่า นักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือก นอกจาก
จะมีเวลาในการเรียนน้อยแล้ว บางครั้งก็จะมีกิจกรรม
ของโรงเรียนทำให้ต้องงดเรียนภาษาญี่ปุ่นไป เลยทำให้ไม่
สามารถจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้ “อิระงะนะเรียนสบาย” จึง
เป็นตำราสำหรับผู้ที่ต้องการเรียนอิระงะนะในเวลาสั้นๆ ที่มี
อยู่อย่างจำกัด

นอกจากนักเรียนมัธยมศึกษาแล้วก็ยังเหมาะสำหรับผู้เรียน
ที่อยากเรียนและจดจำอิระงะนะได้ในเวลาอันรวดเร็วอีกด้วย
เพราะตำราเล่มนี้สามารถใช้ควบคู่กับตำราภาษาญี่ปุ่นเล่มอื่น
ได้ครับ

ตะวัน : ทำทางนักเรียนคงจะชอบเรียนตัวอักษรมากขึ้นนะคะ ตำราเล่มนี้
มีกลวิธีอย่างไรที่จะทำให้เรียนตัวอักษรได้ในระยะเวลาสั้น

ผู้แต่ง : อันดับแรกคือ ใช้ “ภาพช่วยจำ” ครับ การโยงรูปร่างของ
ตัวอักษรอิระงะนะให้เข้ากับภาพและเสียงในภาษาไทย จะทำ
ให้ผู้เรียนจดจำอิระงะนะได้รวดเร็วขึ้น และในตำราเล่มนี้
ได้จัดทำภาพชุดนี้เป็นภาพสีด้วยครับ

他の教科書と組み合わせて使うこともできるので、中学生や高
校生以外でも、「ひらがな」を早く覚えたい、と思っている人にはお
勧めです。

タワン : なるほど。なんだか、今まで嫌いだった文字の勉強が好きになり
そうです。短期間に集中的に学べるということですが、どんな工夫
があるのですか？

制作者 : まずは、「ひらがなアソシエーションイラスト」です。各ひらがなの
形から連想されるタイ語と関連付けて、文字の形と音を一致させ
ることにより、ひらがなを早く覚えられるよう考案されたもので
すが、『ひらがなわあーい』には、このイラストがカラーで載ってい
ます。

タワン : きれいで見やすいですね。簡単に覚えられそうな気がしてきました。

制作者 : 教科書の最後には、表面にひらがな、裏面にアソシエーションイ
ラストのカードセットがついています。カードを切って使えば、先
生がいなくても学習者が自習できますし、友達同士でも楽
しく勉強することができます。

เชื่อมโยงรูปร่างและเสียงของตัวอักษรอิระงะนะให้เข้ากับ
เสียงในภาษาไทยและนำเสนอเป็นภาพให้จดจำง่าย
タイ語のアソシエーション

ฝึกอ่านคำศัพท์จากรูปภาพประกอบสีสันสดใส
きれいなイラスト

ตะวัน : ภาพดูสวยเข้าใจง่าย รู้สึกว่าจะจำตัวอักษรได้ง่ายนะคะ

ผู้แต่ง : ท้ายเล่มยังมีบัตรภาพช่วยจำด้วยนะครับ ด้านหน้าจะเป็นตัวอักษรอิระงะนะ ด้านหลังจะเป็นภาพช่วยจำ ผู้เรียนสามารถใช้บัตรนี้ฝึกฝนเองได้โดยไม่ต้องมีครูก็ได้ หรือจะเล่นฝึกฝนกับเพื่อนกันเองก็ได้ครับ

ตะวัน : ยังมีลักษณะเด่นอะไรอีกไหมคะ

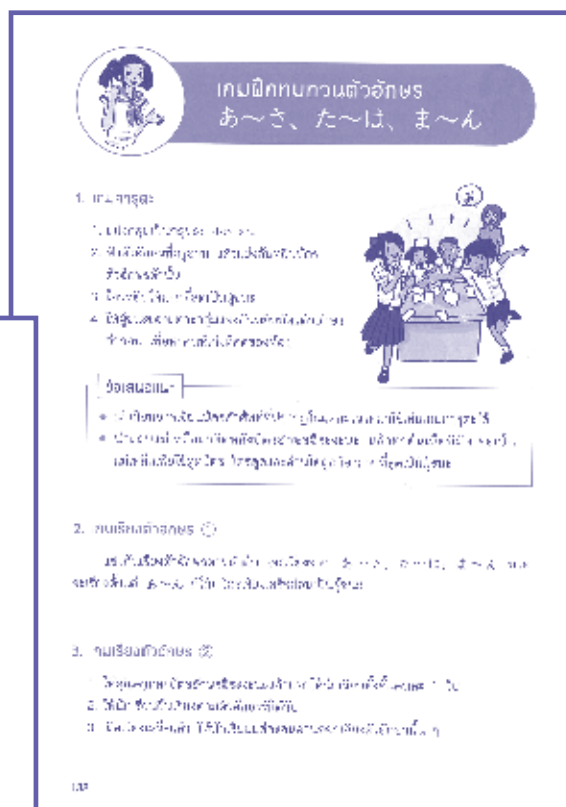
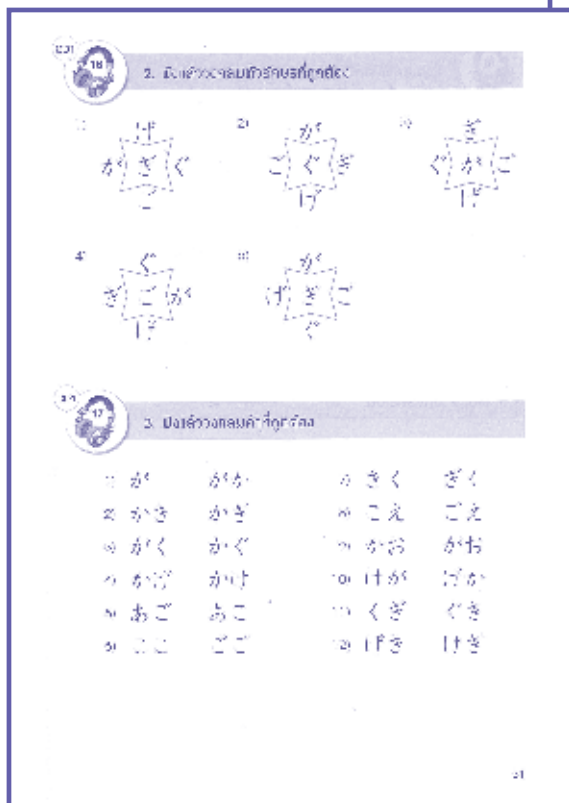
ผู้แต่ง : แบบฝึกตัวอักษรทั่วไปส่วนใหญ่จะเน้นการฝึกเขียน แต่ “อิระงะนะเรียนสบาย” จะมีแบบฝึกอ่านแบบฝึกฟังมากมาย อันดับแรกจะฝึกให้จำเสียงกับรูปร่างของตัวอักษรให้ได้ก่อน จากนั้นก็ค่อยฝึกเขียน นอกจากนี้ยังมีเส้นกำกับเสียงสูงต่ำให้รู้ว่า ควรจะอ่านออกเสียงคำศัพท์นั้นให้ถูกต้องได้อย่างไร และยังมีแบบฝึกฟังจากซีดี แบบฝึกทบทวนที่เป็นรูปแบบของเกมและควอสเวิร์ดอีกด้วยครับ

タウン : 他に特徴はありますか？

制作者 : 文字の学習では、書く練習が中心になってしまうことが多いですが、『ひらがなわあーい』では、読む練習や聞く練習もたくさんできます。まず、音と形の一致を目指して練習をして、その後で書く練習をするように作られています。単語にはアクセント記号がついていますし、CDを聞いて覚える練習もたくさんあります。他にも、復習のためのクロスワードパズルやゲーム方式の練習などがあります。

タウン : 楽しく勉強できそうですね。それに、CDも付いているのですか、すごいですね。他にも何かついていますか？

制作者 : …面白い質問ですね。アソシエーションイラストのカードセット

เกมและกิจกรรมมากมายเพื่อทบทวนตัวอักษรอิระงะนะ
豊富なゲームや活動

ทบทวนความรู้ด้วยแบบฝึกการฟังมากมายจากซีดีประกอบ
CDで音を聞いて覚える練習

ตะวัน : ทำทางจะเรียนสนุกนะคะ และยังมีซีดีอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีอะไรอีกไหมคะ

ผู้แต่ง : ... เป็นคำถามที่น่าสนใจครับ นอกเหนือจากภาพช่วยจำแล้วยังมีบัตรตัวอักษรทั่วไปอยู่ท้ายเล่มอีก บัตรตัวอักษรชุดนี้เอาไว้ใช้สร้างคำหรือเล่นเกมเรียงบัตรตามคำบอกและยังใช้เล่นเกมอื่นๆ ได้อีกมากมายนะครับ นอกจากนี้ ยังมีการแนะนำเว็บไซต์หลายเว็บไซต์ไว้สำหรับเรียนอิสระนะคะอีกด้วย ดังนั้นหากมี “อิสระนะเรียนสบาย” เพียงเล่มเดียวก็ไม่ต้องไปหาซื้อสื่อเสริมอะไรอีก

ตะวัน : คิดว่าเป็นตำราที่ดีมาก แต่รู้สึกเริ่มกังวลกับราคาขึ้นมาแล้วค่ะ ราคาเท่าไรคะ

ผู้แต่ง : 150 บาทครับ

ตะวัน : อะไรนะคะ มีซีดีกับบัตร 2 ชนิด ราคา 150 บาทหรือคะ ดิฉันค่ะ ดิฉันเองก็สามารถหาซื้อได้ อยากจะรีบไปหามาครอบครองแล้วละค่ะ ว่าแต่หาหาซื้อได้ที่ไหนบ้างคะ

ผู้แต่ง : หาซื้อได้ตามร้านหนังสือทั่วไปครับ ในกรณีสั่งเป็นจำนวนมากติดต่อได้ที่ D.K. TODAY

ตะวัน : เดียวจะไปซื้อ แล้วจะตั้งอกตั้งใจเรียนให้เต็มที่ค่ะ

ผู้แต่ง : “อิสระนะเรียนสบาย” ตั้งใจผลิตขึ้นมาโดยมีจุดประสงค์ให้เรียนได้สนุกเพลิดเพลิน ก็อย่าทุ่มเทจนเครียดเกินไปนะครับ ขอให้สนุกกับการเรียน “อิสระนะเรียนสบาย” กับอาจารย์และพวกเพื่อนๆ นะครับ ในเดือนมีนาคม 2555 “ภาษาญี่ปุ่นเรียนสบาย” ในชุด “สไตส์โคะฮะรุ” ก็จะออกวางจำหน่าย อย่าลืมติดตามด้วยนะครับ

ตะวัน : ค่ะจะคอยติดตามนะคะ สำหรับวันนี้ขอบคุณนะคะที่ให้ข้อมูลต่างๆ

以外に、普通の文字カードが巻末についています。こちらも切り取って、CDで聞いたとおりにことばを作ったり、五十音順に並べ替えるゲームをしたり、いろいろなことに使えます。それ以外にも、インターネット上のひらがな学習サイトをたくさん紹介しています。ですから、『ひらがなわあーい』が一冊あれば、他のひらがな教材を買う必要はありません。

タウン : とても良い教科書だと思いますが、値段が心配になってきました。いくらで買えるんですか？

制作者 : 150パーツです。

タウン : えっ!? CDとカードが2種類ついて、150パーツですか!よかった、私も買えます! 早速、買いに行きたいと思いますが、どこで買えるのでしょうか?

制作者 : 本屋さんならどこでも買えますよ。注文の場合は、「D.K. TODAY」に連絡してください。

タウン : すぐに買いに行って、一生懸命勉強します!

制作者 : 『ひらがなわあーい』は、楽しく勉強することを目的に作られていますから、頑張り過ぎないでください。先生やクラスの仲間と、楽しみながら「ひらがな」を勉強してください。2012年の3月には、『こはるといっしょに』シリーズの『にほんごわあーい』も発売予定ですので、楽しみに待っていてくださいね。

タウン : はい、楽しみにしています。今日は、いろいろ教えていただき、ありがとうございました!

ผู้ที่สนใจสั่งซื้อ “ฮิระงานะเรียนสบาย” ติดต่อได้ที่

D. K. TODAY

Tel : 0-2541-7375-6, 0-2930-6215-8

Fax : 0-2541-7377, 0-2930-7733

E-mail : dktoday@dktoday.net, marketing@dktoday.net

『ひらがなわあーい』のご注文:

D. K. TODAY

Tel : 0-2541-7375-6, 0-2930-6215-8

Fax : 0-2541-7377, 0-2930-7733

E-mail : dktoday@dktoday.net, marketing@dktoday.net

รายงาน

“สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ ผลการสำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นประจำปี 2009”

『海外の日本語教育の現状 日本語教育機関調査・2009年』の発行について

เจแปนฟาว์นเดชันได้รวบรวมผล “การสำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ ประจำปี 2009” และจัดพิมพ์ออกมาเป็นรายงาน โดยใช้ชื่อว่า “สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ ผลสำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นประจำปี 2009” (ขอเรียกโดยย่อว่า “รายงานผลสำรวจ”)

เจแปนฟาว์นเดชันจะมีการสำรวจทุกๆ 3 ปี เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลก (สำรวจสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศ) และเปิดเผยผลสำรวจดังกล่าวต่อสาธารณะ ได้มีการเผยแพร่ผลสรุปของการสำรวจประจำปี 2009

ในวารสารข่าวตะวันตกฉบับที่ 52 ไปแล้ว ซึ่งในรายงานผลสำรวจนี้ได้มีการวิเคราะห์ผลสำรวจโดยละเอียดรวมทั้งแสดงภาพตารางข้อมูลจากหลากหลายแง่มุมประกอบอีกด้วย

เมื่อเข้าไปดูเนื้อหาของรายงานผลสำรวจนี้ นอกจากจะมีข้อมูลของจำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นและจำนวนผู้เรียนในประเทศต่างๆ ทั่วโลกแล้ว จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลก อาทิเช่น สภาพหรือภูมิหลังการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นแบบเชิงลึกของประเทศที่มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมากเป็นอันดับต้น 20 ประเทศ แนวโน้มโดยละเอียดของการเรียนในแต่ละชั้น เป็นต้น

รายงานผลสำรวจนี้ ได้มีการจัดพิมพ์ในรูปแบบแบบสรุปผลด้วยสามารถดูรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ของเจแปนฟาว์นเดชันด้านล่างนี้
<http://www.jpf.go.jp/e/japanese/survey/result/index.html>

เนื้อหาภายในรายงานผลสำรวจแบบสรุปผลมีดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของภาษาญี่ปุ่นในโลก
2. สภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในแต่ละภูมิภาค
3. สภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศที่มีผู้เรียนมากเป็นอันดับต้น 20 ประเทศ
4. สภาพการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในแต่ละระดับการศึกษา
5. สถานภาพของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น
6. วัตถุประสงค์การเรียนภาษาญี่ปุ่น
7. ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

ตารางประกอบ : จำนวนสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่น และจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแบ่งตามประเทศหรือภูมิภาคในปี 2009

国際交流基金は、「2009年海外日本語教育機関調査」の調査結果をまとめた『海外の日本語教育の現状 日本語教育機関調査・2009年』(以下、調査結果報告書)を発行したので、ご紹介します。

国際交流基金は、3年ごとに世界の日本語教育の状況を調査(海外日本語教育機関調査)し、その調査結果を公表しています。2009年の調査結果の概要は、タウン第52号で紹介しました

が、調査結果報告書は、より詳しい調査結果分析、様々な角度からの集計表が載っています。

調査結果報告書を見ると、世界の国々の日本語教育機関数・教師数・学習者数はもちろんのこと、学習者数上位20か国の詳しい日本語教育の状況やその背景、教育段階ごとの詳しい傾向がわかるなど、広く世界の日本語教育の状況を知ることができます。

また、同報告書には概要版があります。これは、国際交流基金の以下のウェブサイトでも見るができますので、ぜひご覧ください。

<http://www.jpf.go.jp/j/japanese/survey/result/index.html>

「調査結果報告書」の概要版には、以下の内容が掲載されています。

- I. 世界全体の日本語の状況
- II. 地域別の日本語教育の状況
- III. 学習者数上位20か国の日本語教育の状況
- IV. 教育段階別の日本語教育の状況
- V. 教師の状況
- VI. 日本語学習の目的
- VII. 日本語教育上の問題点

別表(国・地域)別日本語教育機関数・教師数・学習者数/2009年度版)

บทนำ

จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนบริษัทญี่ปุ่นในเวทีสัมมนาต่างๆ ในภาคเหนือ พบว่าบริษัทญี่ปุ่นส่วนใหญ่ต้องการให้สถานศึกษาสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นควบคู่กับการสอนทักษะภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้การทำงานร่วมกันระหว่างชาวไทยกับชาวญี่ปุ่นเป็นไปได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น ซึ่งกระแสดังกล่าวต้องการผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่น เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทุกระดับ

บทความนี้เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอแนวทางการตอบสนองความต้องการดังกล่าว โดยมองว่า “การสอนกฎเกณฑ์ภาษา” หรือ “ไวยากรณ์” ก็คือการสอน “วิธีคิด” ซึ่งเป็น “วัฒนธรรม” รูปแบบหนึ่ง และในทางตรงกันข้ามเราสามารถเรียนรู้ “วัฒนธรรมวิธีคิด” ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ “ไวยากรณ์” ได้ โดยจะยกตัวอย่างการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นควบคู่กับการสอนภาษา ทั้งระดับคำ ระดับประโยค และชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนสามารถเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นได้ง่ายๆ จากการศึกษาวิเคราะห์กฎเกณฑ์การใช้ภาษา หรือ “ไวยากรณ์” ในเชิงเปรียบเทียบ และชี้ให้เห็นว่าการทำความเข้าใจวัฒนธรรมวิธีคิดของคนญี่ปุ่น จะช่วยให้เข้าใจการใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

“ไวยากรณ์” คืออะไร

ในฐานะครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นไม่ใช่เรื่องยากที่จะให้นิยามความหมายของคำว่า “ไวยากรณ์” แต่เพื่อเป็นที่เข้าใจตรงกัน คำนิยามของคำว่า “ไวยากรณ์” ในที่นี้คือ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปภาษาและการสร้างประโยค เป็นกฎเกณฑ์ที่มีไว้เพื่อทำความเข้าใจภาษา หรือเพื่อถ่ายทอดความหมายจากการรวมกันของหน่วยทางภาษา เป็นกฎเกณฑ์ที่ทุกคนในสังคมใช้ร่วมกันในการถ่ายทอดความหมาย ซึ่งกล่าวโดยสรุปคือ กฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด หรือทำความเข้าใจความคิดที่ถ่ายทอดโดยภาษาในระดับต่างๆ ตั้งแต่รูปคำไปจนถึงรูปประโยคซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในสังคมนั้นเอง

“วัฒนธรรม” คืออะไร

เมื่อพูดถึง “วัฒนธรรม” แล้ว คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงพฤติกรรมเชิงศิลปะ อาทิ ภาพวาด ดนตรี วรรณกรรมต่างๆ เมื่อกล่าวถึงวัฒนธรรมไทย เราอาจนึกถึงรำไทย มวยไทย ชูตไทย หรือการไหว้ และเมื่อพูดถึงวัฒนธรรมญี่ปุ่น เราก็คงจะนึกถึง การชงชา การเขียนฟูกัน หรือการจัดดอกไม้ เป็นต้น แต่แท้ที่จริงแล้วคำว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายรวมถึงสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง ที่มีการเรียนรู้สืบทอดจากพ่อแม่สู่ลูก จากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน เป็นการกระทำและความคิดที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งการให้คำนิยามเช่นนี้ ทำให้ “วัฒนธรรม” ครอบคลุมไปถึง “วิธีคิด” และ “ภาษา” อีกด้วย

“ไวยากรณ์” กับ “วัฒนธรรม” สัมพันธ์กันอย่างไร

จากคำนิยามของคำว่า “วัฒนธรรม” ข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษา ก็คือการเรียนรู้วัฒนธรรม และเมื่อมองว่า ภาษาและสังคมเป็นของคู่กัน ไม่มีสังคมมนุษย์ที่ปกติใดๆ ที่ไม่ใช้ภาษา และการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ที่ปกติทั่วไปก็เป็นการเรียนรู้ในสังคมซึ่งมีวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม สภาพการใช้

สรีรญา คงจิตต์

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น / ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาษาต่างๆ กับบุคคลต่างๆ ในโอกาสต่างๆ กัน ทำให้สรุปได้อีกว่า การเรียนรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษา หรือการเรียนรู้ “ไวยากรณ์” จะทำให้เข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมที่ใช้ภาษานั้นๆ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การศึกษาไวยากรณ์ ก็คือการเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างหนึ่งนั่นเอง

ตัวอย่างการสอดแทรกวัฒนธรรมในการสอนไวยากรณ์

เมื่อเข้าใจแล้วว่า วัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ เป็นสิ่งที่อยู่แฝงอยู่ในภาษา และการที่เราสอนภาษา ก็คือการสอนไวยากรณ์ ก็จะทำให้เราสามารถสอดแทรกการสอนวัฒนธรรมเข้ากับการสอนไวยากรณ์ได้อย่างไม่ยาก ดังตัวอย่างการอธิบายกฎเกณฑ์การใช้คำหรือรูปประโยค โดยอธิบายเชื่อมโยงกับบริบทสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและโอกาสในการใช้ภาษานั้นๆ ควบคู่กันอีกด้วย

การใช้คำศัพท์คันจิ คะตะคะนะ ฮิระะนะนะ

ในภาษาญี่ปุ่นจะมีคำศัพท์ที่เขียนด้วยอักษรคะตะคะนะ อักษรฮิระะนะนะ หรืออักษรคันจิซึ่งใช้แสดงความหมายเดียวกันอยู่มากมาย เช่น 「ごはん・ライス」「旅館・ホテル」「お風呂・バス(タブ)」 เมื่อพิจารณาจากบริบทการใช้คำเหล่านี้ จะพบว่าคำศัพท์ที่ใช้ตัวอักษรคะตะคะนะ จะใช้กับสิ่งที่มีลักษณะสมัยใหม่ เป็นรูปแบบตะวันตก ในขณะที่คำศัพท์ที่ใช้ตัวอักษรฮิระะนะนะ หรืออักษรคันจิ จะใช้กับสิ่งที่พบเจอได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น 「ごはん」 จะหมายถึงข้าวหรืออาหารที่ทานเป็นประจำที่บ้านชาวญี่ปุ่น ส่วน 「ライス」 จะหมายถึงข้าวที่เสิร์ฟกับอาหารแบบยุโรปในร้านอาหาร 「旅館」 จะหมายถึงโรงแรมแบบญี่ปุ่นโบราณที่ปูพื้นห้องด้วยเสื่อทาทามิ นอนบนฟูกูที่พื้น ในขณะที่ 「ホテル」 จะหมายถึงโรงแรมแบบยุโรปที่ปูพื้นห้องด้วยพรมหรือพื้นไม้และนอนบนเตียง 「お風呂」 จะแสดงถึงอ่างอาบน้ำแบบนั่งแช่ครึ่งตัวที่อยู่ตามบ้านชาวญี่ปุ่นหรือในโรงแรมแบบญี่ปุ่น ในขณะที่ 「バス(タブ)」 จะแสดงถึงอ่างอาบน้ำแบบนอนแช่ตามโรงแรมแบบตะวันตก นอกจากนี้ยังมีคำว่า 「台所・キッチン」「買物・ショッピング」 ซึ่งคำศัพท์ 「キッチン」 ที่เขียนด้วยอักษรคะตะคะนะ จะแสดงให้เห็นถึงห้องครัวสมัยใหม่ และ 「ショッピング」 แสดงการไปซื้อของในโอกาสพิเศษ มีลักษณะฟุ่มเฟือย ไม่ใช่การใช้ของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องครัว เช่น ถ้วย 「ちゃわん」 ชาม 「どんぶり」 ช้อน 「スプーン」 ตะเกียบ 「はし」 เครื่องเรือน เช่น โซฟา 「ソファ」 ตู้ 「たんす」 โต๊ะ 「つくえ」 เตียง 「ベッド」 จะพบว่ามีอุปกรณ์หรือเครื่องเรือนที่ใช้ตัวอักษรคะตะคะนะกับฮิระะนะนะ ซึ่งหากเรานำวิธีการใช้คำศัพท์คะตะคะนะดังอธิบายไว้ข้างต้นมาพิจารณาการใช้คำเหล่านี้ ก็จะทำให้เราเชื่อมโยงไปถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนญี่ปุ่นได้ว่า แต่เดิมคนญี่ปุ่น

ใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหาร ส่วนช้อนเป็นเครื่องครัวที่ถูกนำเข้ามาใช้ในภายหลัง อีกทั้งแต่เดิมคนญี่ปุ่นไม่ใช้เตียงและโซฟากายในบ้าน เป็นต้น

จากตัวอย่างการศึกษาคำศัพท์ที่ใช้ตัวอักษรสามแบบดังกล่าวข้างต้น ก็ทำให้เห็นได้ว่า กฎเกณฑ์การใช้ภาษาหรือ “ไวยากรณ์” นั้น มี “วัฒนธรรม” วิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นเป็นตัวกำหนด และในทางกลับกัน การสังเกตกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจะช่วยให้เราเข้าใจวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นได้เช่นกัน เราสามารถศึกษา “วัฒนธรรม” ญี่ปุ่น ได้จากความรู้ “ไวยากรณ์” ตั้งแต่ระดับการใช้คำหรือในทางกลับกัน สามารถกล่าวได้ว่า เราสามารถสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ “ไวยากรณ์” การใช้คำศัพท์ และ “วัฒนธรรม” ของคนญี่ปุ่นได้ตั้งแต่การสอนคำศัพท์ในระดับพื้นฐานนั่นเอง

เรื่องของตนเองหรือเรื่องของคนอื่น

ในภาษาญี่ปุ่นจะมีคำบ่งชี้สิ่งของระยะใกล้ไกล คือ 「これ」、「それ」、「あれ」 คล้ายกับคำว่า “นี่” “นั่น” “โน้น” ในภาษาไทย แต่ที่จริงแล้ว จากการทดลองเปรียบเทียบการใช้คำบ่งชี้เหล่านี้ในการบ่งชี้สิ่งของที่อยู่รอบตัวระหว่างคนไทยกับคนญี่ปุ่น พบว่าพื้นที่ในการใช้ “นี่” “นั่น” “โน้น” จะเรียงลำดับใกล้ไกลจากผู้พูด ในขณะที่พื้นที่การใช้ 「これ」 จะอยู่ในระยะที่ใกล้ผู้พูด 「あれ」 จะอยู่ในระยะที่อยู่ห่างจากผู้พูดและผู้ฟังเท่าๆ กัน ในขณะที่ 「それ」 จะเป็นพื้นที่บริเวณรอบๆ ผู้ฟัง แสดงให้เห็นการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกอ้างถึงกับผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งกฎเกณฑ์การเลือกใช้ภาษาในลักษณะนี้ยังพบเห็นได้อีกมากมาย เช่น การใช้คำเรียกญาติที่แตกต่างกันระหว่างคนในครอบครัวของตนเองกับคนในครอบครัวของผู้อื่น กล่าวถึงพ่อแม่ตนเองเรียกว่า 「父」「母」 กล่าวถึงพ่อแม่ผู้อื่นเรียกว่า 「お父さん」「お母さん」 การแสดงการให้ โดยใช้คำว่า 「あげる」 แสดงการให้ของระหว่างผู้อื่น กับการใช้คำว่า 「くれる」 ในการให้ของแก่ตนเอง เป็นต้น โดยการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกอ้างถึงกับผู้พูดและผู้ฟังเช่นนี้ ล้วนแสดงถึงวัฒนธรรมการอ่อนน้อมถ่อมตนและยกย่องให้เกียรติผู้อื่นของคนญี่ปุ่นนั่นเอง อีกทั้งการใช้คำถ่อมตนในการให้ของกับผู้ใหญ่ 「さしあげる」 ผู้ใหญ่ให้ของ 「くださる」 ได้รับของจากผู้ใหญ่ 「いただく」 ก็ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะสังคมที่มีการแบ่งระดับอาวุโสผู้ใหญ่ผู้น้อยในสังคมญี่ปุ่นอีกด้วย

นอกจากนี้การใช้คำต่อท้ายแสดงความปรารถนา 「たい」 สำหรับบอกสภาพความปรารถนาของตนเอง และการใช้คำต่อท้าย 「たがる」 แสดงกริยาทำที่มีความปรารถนาของผู้อื่น การใช้คำคุณศัพท์แสดงความรู้สึกเหงาของตัวเอง 「さびしい」 และทำที่ที่ทำให้เห็นว่าเหงาของผู้อื่น 「さびしがる」 นอกจากจะบอกการแบ่งการใช้คำศัพท์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองออกจากผู้อื่นแล้ว หากพิจารณาจะเห็นได้ว่า 「たい」 และ 「さびしい」 เป็นคำคุณศัพท์ในขณะที่ 「たがる」 และ 「さびしがる」 เป็นคำกริยา แสดงให้เห็นว่าการใช้คำคุณศัพท์แสดงสภาพทางจิตใจในภาษาญี่ปุ่นนั้นจำกัดอยู่ที่การแสดงสภาพจิตใจของตนเองเท่านั้น อาจคิดว่าคนญี่ปุ่นมีแนวคิดที่ว่ามนุษย์เราไม่สามารถหยั่งรู้ความรู้สึกภายในจิตใจของคนอื่นได้ หรืออาจเป็นการให้เกียรติไม่ไปล่วงล้ำถึงความรู้สึกส่วนตัวของผู้อื่น

ในภาษาญี่ปุ่นยังมีรูปประโยคที่ใช้กรรมกริยา (自動詞) และสกรรมกริยา (他動詞) ในการแสดงเหตุการณ์เดียวกัน เช่น a.男の子が車を止めた。 b.(男の子がいたので)車が止まった。 ประโยค a ใช้ในการบอกเล่าเรื่องราว โดยที่ผู้พูดบอกเล่าเหตุการณ์อย่างเป็นกลาง โดยให้เด็กผู้ชายเป็นประธานในประโยค อธิบายถึงการกระทำกริยาของเด็กผู้ชาย ส่วนประโยค b ผู้พูดบอกเล่าเหตุการณ์อย่างเป็นกลาง โดยให้รถยนต์เป็นประธานในประโยค

อธิบายถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงของรถยนต์ และเรายังสามารถใช้ประโยครูปถูกกระทำ (受け身) ในการแสดงเหตุการณ์นี้ได้อีกด้วย เช่น c.男の子に車を止められた。 แต่ประโยคนี้มีข้อจำกัดว่า ผู้พูดต้องเป็นคนขับรถยนต์ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนขับ และได้รับความเดือดร้อนจากการหยุดรถของเด็กผู้ชาย ซึ่งข้อจำกัดนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้นที่ว่า คนญี่ปุ่นถือว่าการแสดงความรู้สึกใดๆ ย่อมเป็นการแสดงความรู้สึกของผู้พูด ไม่อาจพูดแสดงความรู้สึกแทนใครได้

บทสรุป :

จะเห็นได้ว่า การอธิบายวิธีการใช้รูปไวยากรณ์ โดยสอดแทรกเกร็ดความรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม และวิถีคิดของคนญี่ปุ่นดังตัวอย่างข้างต้น จะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักไวยากรณ์นั้นได้ดียิ่งขึ้น มากกว่าการสอนให้ฝึกพูดรูปประโยคเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีเนื้อหาเข้าใจบริบททางสังคม แสดงให้เห็นว่าการสังเกตหลักเกณฑ์ไวยากรณ์เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้วัฒนธรรมโดยอัตโนมัติ และการทำความเข้าใจวัฒนธรรมวิถีคิด ก็นำไปสู่ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ไวยากรณ์ที่ดียิ่งขึ้น และเมื่อผู้สอนเข้าใจวัฒนธรรม ก็ย่อมจะสามารถสอดแทรกวัฒนธรรมนั้นในการสอนภาษาให้กับผู้เรียนได้ต่อไป

ประเด็นที่หยิบยกมาเขียนอธิบายรูปไวยากรณ์และเชื่อมโยงไปสู่วิถีคิดของคนญี่ปุ่นดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ เป็นความรู้ดั้งเดิมซึ่งได้มาจากการสังเกตการใช้ภาษาในบริบทต่างๆ เปรียบเทียบความเหมือนความต่างของหลักไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในแต่ละหัวข้อ เปรียบเทียบกับหลักไวยากรณ์ของไทยที่ใกล้เคียง เปรียบเทียบกับแนวคิดจากงานวิชาการต่างๆ แล้วสรุปประมวลความรู้ ซึ่งทุกท่านสามารถคิดวิเคราะห์โดยวิธีการนี้ได้เช่นกัน

สุดท้ายขอแนะนำแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ไวยากรณ์เพิ่มเติมเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้แนวคิดวัฒนธรรมที่อยู่เบื้องหลังกฎเกณฑ์ภาษา ดังต่อไปนี้

1. อ่านบทความวิชาการเกี่ยวกับการสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นจากเว็บไซต์ <http://www.jpff.go.jp/j/japanese/survey/tsushin/grammar/>
2. อ่านงานวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นจากวารสารเจแปนฟาวน์เดชั่น โดยสืบค้นบทความได้ที่ http://www.jfbkk.or.th/japan_kiyo_01th.php
3. ศึกษาบริบทการใช้คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่น จากหนังสือ
 - 3.1 国際交流基金日本語国際センター編 (1990) 『日本語への招待—文法と語彙—』凡人社
 - 3.2 三浦 昭他 (1988) 『外国人のための日本語例文・問題シリーズ⑬—語彙—』荒武出版

มีอะไรบอกเพื่อน

みうらくんの耳寄り情報コーナー

สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพูดสุนทรพจน์นั้นคืออะไร สิ่งนั้นก็คือ “ผู้พูด” และ “ผู้ฟัง” “ผู้พูด” นั้นต้องมีอยู่แล้ว แต่ถ้าไม่มี “ผู้ฟัง” ก็เป็นสุนทรพจน์ไม่ได้ ถ้ามีแต่ “ผู้พูด” ก็เป็นแค่การพูดคนเดียว

เมื่อคิดถึงสุนทรพจน์ที่ดี ผมคิดว่าการคำนึงถึง “ผู้ฟัง” เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การสอนการพูดสุนทรพจน์ที่สอนให้คำนึงถึง “ผู้ฟัง” กับการสอนที่ไม่ได้คำนึงถึง “ผู้ฟัง” นั้น ผลลัพธ์ที่ได้คงจะแตกต่างกันมากทีเดียว

สุนทรพจน์ที่ดีจากมุมมองของ “ผู้ฟัง” นั้นเป็นอย่างไร ผมคิดว่ามี 2 ข้อคือ 1. “สุนทรพจน์ที่ไม่มีวันลืม” 2. “สุนทรพจน์ที่น่าฟัง” สำหรับข้อ 1. “สุนทรพจน์ที่ไม่มีวันลืม” เป็นสุนทรพจน์ที่มีเนื้อหาประทับใจผู้ฟัง เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้ฟังร้องไห้ (รู้สึกซาบซึ้ง) มีความรู้สึกมีส่วนร่วม มีพลังทำให้รู้สึกคล้อยตามไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของสุนทรพจน์ แม้จะพูดสุนทรพจน์ยาว แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ฟังมาอีกที เป็นเรื่องที่ไม่สมเหตุสมผล หรือเป็นแค่เพียงความคิดของตนเอง ก็จะไม่กระทบความรู้สึกหรือกินใจผู้ฟัง สุนทรพจน์นั้นคงจะไม่ใช่ “สุนทรพจน์ที่ไม่มีวันลืม”

ส่วนข้อ 2. “สุนทรพจน์ที่น่าฟัง” เป็นเรื่องที่ฟังแล้วเข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ซึ่งส่วนนี้ก็เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพูดสุนทรพจน์เป็นส่วนใหญ่ ผมคิดว่าสุนทรพจน์ที่ดีมาจากทั้งสองส่วนนี้

ทั้งสองส่วนนี้จะทำให้ได้ดีได้อย่างไร ส่วนของเนื้อหาในข้อ 1. การเริ่มจากการเลือกหัวข้อสุนทรพจน์เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเป็นการเลือกหัวข้อที่ผู้เรียนอยากจะพูดจริงๆ โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนนั่นเอง ความรู้สึกที่อยากจะพูดนั้นเป็นสิ่งขาดไม่ได้ในการพูดสุนทรพจน์

สิ่งที่ต้องระวังอย่างยิ่งสำหรับขั้นตอนการเขียนสุนทรพจน์คือ “การใช้ภาษาญี่ปุ่นที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน” ถ้าผู้เรียนพยายามจะเขียนสุนทรพจน์โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่เกินระดับความรู้ของผู้เรียน ก็จะมีผลลบต่อสุนทรพจน์ เช่น “ผู้พูดไม่เข้าใจเรื่องที่ตนเองพูดได้อย่างถ่องแท้” “ใช้คำศัพท์ที่ตนเองยังไม่ค่อยเข้าใจดี ผู้ฟังจึงเข้าใจยาก” “ภาระของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น” เป็นต้น ตัวผู้เรียนเองก็เกิดความรู้สึก “ไม่อยากพูดสุนทรพจน์อีก”

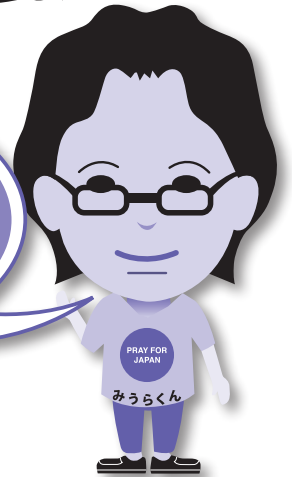
เมื่อผู้เรียนคิดถึงสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่นที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของตัวเอง ก็จะสามารถเรียนการพูดและเขียนสุนทรพจน์ได้อย่างสนุกสนานยิ่งขึ้น เนื่องจาก “สุนทรพจน์นั้นใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ตนเองมีความรู้” “ผู้ฟังฟังแล้วเข้าใจได้ง่าย” “ภาระของผู้เรียนก็ไม่มาก”

เนื่องจากการเขียนสุนทรพจน์จะเขียนโดยการใช้ไวยากรณ์และคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น การเริ่มต้นเขียนสุนทรพจน์โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ตัวเองมีความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ครั้งแรกของการเรียนภาษาญี่ปุ่น

สุนทรพจน์ที่ดี

เป็นอย่างไร

いいスピーチとは、
どんなスピーチですか

スピーチに絶対必要なものは何でしょうか。それは、「話す人」と「聞く人」です。「話す人」は当たり前だとしても、「聞く人」もいなければスピーチになりませんよね。「話す人」だけだと、それは独り言になってしまいます。

いいスピーチを考えるときに、この「聞く人」のことを考えるのはとても大切なことだと思います。スピーチ指導をするときに「聞く人」のことを考えながら指導するのとそうでないのとでは、おそらくずいぶん結果が違ってくるのではないかと、私は思います。

では、「聞く人」の側から見た「いいスピーチ」とはどんなもののでしょうか。私は 1. 「いつまでも忘れないスピーチ」と、2. 「聞いてもらえるスピーチ」の二つではないかと思っています。1. の「いつまでも忘れないスピーチ」というのは内容が印象的であったり、泣かせる話（感動的）であったり、共感を覚えたり、説得力があったりするものです。主にスピーチの内容に関わる部分です。人から聞いた話や、何の根拠もなく、ただ自分の思いだけを長々と話しても、聞いている人の心には響かず、なかなか「いつまでも忘れないスピーチ」にはなりません。

それに対し 2. の「聞いてもらえるスピーチ」というのは聞きやすくてわかりやすい、面白くて退屈しないもので、主にスピーチの話し方に関する部分でしょう。この二つの部分からいいスピーチが生まれると、私は考えています。

ではこの二つの部分はどのように作っていけばいいのでしょうか。1. の内容面はまず、題材の選定が重要です。その学習者本人の体験に基づいて、かつ本人が積極的に話したいものを選ぶことです。自分が話したいという気持ちはスピーチには欠かせないものです。

スピーチの作成に取り掛かる段階で最も気をつけなければならないのは、「その学習者の学習段階にあった日本語を使う」ということです。学習段階を超えた日本語を使ってスピーチを作ろうとすると、「自分の話していることが正確に理解できていない」、「消化しきれない語彙を使っているので相手にわかりにくい」、「何よりも学習者の負担が大きくなる」といった弊害が出てきて、学習者も「もうスピーチはしたくない」、といった気持ちになったりします。

ขั้นต้น เมื่อผู้เรียนเรียนตำรา「みんなの日本語」เล่ม 1 จบแล้ว ก็สามารถเขียนสุนทรพจน์เป็นประโยคสั้นๆ ได้ หากจำเป็นจริงๆ ที่จะต้องใช้คำศัพท์ใหม่เพราะคำศัพท์ไม่พอ ก็ใช้คำศัพท์ใหม่ได้ แต่ต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ใหม่ และฝึกการออกเสียงซ้ำไปซ้ำมา หลายๆ ครั้ง

การปรับเปลี่ยนให้เป็น “สุนทรพจน์ที่น่าฟัง” ในข้อ 2. นั้นทำได้หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงที่ฟังได้ง่าย การพูดเสียงดังให้ทุกคนได้ยิน หรือการพูดด้วยความเร็วที่เหมาะสมพร้อมกับสอดแทรกอารมณ์ขันเป็นครั้งคราว เหล่านี้เป็นเรื่องที่ทราบกันดีอยู่แล้ว แต่ก็มีสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้เป็น “สุนทรพจน์ที่น่าฟัง” คือการหยุดระหว่างการพูด (pause)

การหยุดระหว่างการพูด (pause) ไม่เพียงช่วยให้ผู้ฟังฟังได้ง่ายขึ้น แต่ยังมีผลอย่างยิ่งต่อการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังมาที่ตัวเองอีกด้วย ถ้าได้เรียนรู้กฎเล็กๆ น้อยๆ แล้ว เมื่อไรที่จะให้มีจังหวะหยุดระหว่างการพูดก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยาก เรามาดูกฎ 3 ข้อของจังหวะหยุดระหว่างการพูดกัน

ข้อ 1 ให้หยุดระหว่างการพูดหลังคำช่วย「は」ทุกครั้ง เนื่องจาก「は」เป็นคำช่วยชี้หัวข้อ ดังนั้นจะมีคำที่สำคัญตามมาเสมอ

ข้อ 2 ให้หยุดระหว่างการพูดก่อนและหลังของคำที่สำคัญ ในการพูดสุนทรพจน์จะต้องเน้นคำที่สำคัญเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้น เราจึงต้องหยุดระหว่างการพูดทั้งก่อนและหลังคำนั้น

ข้อ 3 ให้หยุดระหว่างการพูดหลังคำช่วยทุกครั้ง ประติคำช่วยในภาษาญี่ปุ่นจะอยู่ติดกับคำนาม จึงห้ามทิ้งช่วงหยุดระหว่างการพูดระหว่างคำนามกับคำช่วย เพียงปฏิบัติตามกฎ 3 ข้อนี้เท่านั้น ก็จะช่วยให้สุนทรพจน์นั้นฟังง่ายขึ้นมากอย่างแน่นอน

เอาล่ะครับทุกท่านลองมาพยายามเขียนและพูดสุนทรพจน์ “ที่ไม่มีวันลืม” และ “ที่น่าฟัง” กันสักครั้งหนึ่งไหม

それに対してその人のレベルにあった日本語のスピーチを考えると、「スピーチが自分の日本語になる」、「聞く人にとってもわかりやすい」、「学習者の負担も少ない」ので、何よりも楽しくスピーチ学習を進めることができます。

できるだけ既習の文法、語彙を使ってスピーチを作っていくわけです。そのためには、最初からその人の日本語でスピーチを書くことが大切です。初級の前半、「みんなの日本語」の1冊目あたりが終了していれば、短い単文を組み合わせることによって、大体のことは表現できます。どうしても必要だけど、足りないという語彙などは、新しいことばを、よく意味を理解した上で何度も発音練習を繰り返して使えばよいと思います。

2. の「聞いてもらえるスピーチ」にする工夫はいろいろあります。発音は聞きやすく、みんなに聞こえる大きい声で、時折ユーモアなどを交えながら適度なスピードで話すことはいうまでもありません。その中でも重要なのがポーズです。

ポーズは話を聞きやすくするだけでなく、聴衆を自分の方にひきつけるのにも大変効果があります。また、ある一定の法則を身につけると、ポーズを置くのはそんなに難しいことはありません。ではポーズを置くための3つの法則をそと教えましょう。

その1、助詞「は」の後はいつもポーズ。「は」はトピックの助詞ですから、その前後にはいつも大切なことばが来ます。

その2、大切なことばは、前と後ろにポーズ。スピーチの中で特に大切なことばは最も強調しなければなりません。そのためには思い切って前と後ろ、両方にポーズを置きましょう。

その3、ポーズはいつも助詞の後。日本語の助詞はいつも名詞にくっついていてるので、ポーズのときでも、離してはいけません。この3つの法則を守るだけで、ずいぶん聞きやすくなるのは間違いありません。

さあ、みなさんも、「いつまでも忘れない」、「そして「聞いてもらえる」」スピーチを目指して、ひとつ挑戦してみませんか。

จากหนังสือ

「初級からの日本語スピーチ」โดย 国際交流基金関西国際センター (คศ. 2004)

国際交流基金関西国際センター (2004) 「初級からの日本語スピーチ」より

เก่าไป - 離任のご挨拶

Reiko MATSUI

อดีตผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่น
เจแปนฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ

元バンコク日本文化センター

日本語専門家

松井玲子

ดิฉันมาสอนภาษาญี่ปุ่นที่ เจแปนฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือน
เมษายน 2551 ถึง เดือนเมษายน 2554 โดยรับผิดชอบและดูแลโครง
การอบรมครูเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (เรียก
โดยย่อว่าคอร์สชินคิ)

ระยะเวลา 3 ปีผ่านไปเร็วมากค่ะ ดิฉันมีความสุขและสนุกกับการ
สอนในทุกวัน ทั้งนี้เป็นเพราะความตั้งใจเรียนของผู้เข้าอบรมคอร์สชินคิ
ความร่วมมือจากอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นที่ดิฉันได้มีโอกาสรู้จักที่
ประเทศไทย ตลอดจนความช่วยเหลือจากอาจารย์และเจ้าหน้าที่เจแปน
ฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ ดิฉันรู้สึกขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ประเทศไทยกลายเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ดิฉันชอบมากค่ะ ต่อจากนี้
ก็อยากจะกลับมาเที่ยวประเทศไทยอีกและหวังว่าดิฉันคงจะได้มีโอกาส
พบกับทุกคนอีกนะคะ

2008年4月から2011年の4月の間、バンコク日本文化センターで主
に「中学校現職教員日本語教師新規養成講座（通称：新規研修）」
を担当してきました。

あっという間の3年間でしたが、元気に楽しく毎日を送ることが
できました。これも新規研修の研修生達、タイでお会いした日本語の先
生方、バンコク日本文化センターの専任講師、スタッフのみなさんのお
陰だと、感謝の思いで一杯です。

タイは大好きな国の一つになりました。これからも遊びに来よう
と思っています。みなさんに、またお会いできるのを楽しみにしてい
ます。

ใหม่มา - 新任のご挨拶

นริศรา พูลลาภ

อาจารย์ประจำฝ่ายภาษาญี่ปุ่น
เจแปนฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ

สวัสดีค่ะ ดิฉันชื่อนริศรา พูลลาภค่ะ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2554
ได้มาสอนภาษาญี่ปุ่นที่เจแปนฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ ดิฉันดีใจที่ได้ร่วม
ทำงานและศึกษาวิจัยภาษาญี่ปุ่นไปพร้อมๆ กับทุกท่านและจะตั้งใจทำงาน
ให้เต็มความสามารถค่ะ

バンコク日本文化センター

専任講師

ナリサラ・ブンラープ

はじめまして、ナリサラ・ブンラープです。2011年4月より国際
交流基金バンコク日本文化センターで専任講師として働くことにな
りました。一緒に仕事・勉強される方、一人一人への気配りを大切に
する事を心がけて頑張ります。

Ayako FURUUCHI

ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่น

เจแปนฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ

สวัสดีค่ะ ดิฉันชื่อฟูรุจิ อายะโกะ ค่ะ มาสอนภาษาญี่ปุ่นที่เจแปน
ฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือนเมษายน 2554 ค่ะ ดิฉันเคยมา
ประเทศไทยครั้งแรกเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วตอนเป็นนักศึกษาฝึกสอน
ตอนนั้นรู้สึกประทับใจในความตั้งใจเรียนของผู้เรียนชาวไทย รวมไปถึง
รอยยิ้มของชาวไทยและอาหารไทยที่มีรสชาติทั้งเผ็ดและหวาน ดิฉัน
สัมผัสได้ถึงเสน่ห์ของประเทศไทยค่ะ ดิฉันดีใจมากค่ะที่ได้มาร่วมเป็น
ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ผাগเนื้อผากตัว
ด้วยนะคะ

バンコク日本文化センター

日本語専門家

古内綾子

はじめまして。4月からバン
コク日本文化センター勤務とな
りました古内綾子と申します。
私がタイに初めて来たのは、ちょ
うど今から10年前に教育実習

生としてでした。その時、学生の一生懸命な様子や人々の笑顔、甘
くて辛いタイ料理に強烈な印象を受け、一気にタイに魅せられまし
た。大好きなタイの日本語教育に関われることをとてもうれしく思っ
ています。どうぞよろしくお願いいたします。

แนะนำสื่อการสอน 教材紹介

ในครั้งนี้ขอแนะนำหนังสือ “ภาษาญี่ปุ่น “ดิน” ได้” แปลจากหนังสือ 『漢字で意味が変わる ビミョウな日本語』 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) เหมาะสำหรับ ผู้เรียนที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับ N4 ขึ้นไป (หรือ ระดับ 3 ขึ้นไปในการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นแบบ เดิม) ผู้เขียนได้คัดเลือกคำพ้องเสียงที่ใช้กันบ่อยในชีวิตประจำวันและมีนัยต่างกันเล็กน้อย 100 กลุ่ม นำมา อธิบายความหมายและวิธีการใช้ที่ต่างกันได้อย่างน่าสนใจและเข้าใจง่าย ตัวอย่างเช่น ผู้เขียนจะนำเสนอ วิธีการใช้คำว่า 「努める・務める・勤める」 ซึ่งมีเสียง พ้องกันคือ 「つとめる」 ผ่านบทสนทนาของคนใน ครอบครัวก่อน จากนั้นจะมีคอลัมน์ “นึกด้วย ช่วยจำ” นำเสนอเคล็ดลับช่วยจำ คอลัมน์ “ต่างนิด-ผิดหน่อย” อธิบายนัยเล็กๆ หรือรายละเอียดที่แตกต่างกัน และ คอลัมน์ “เล่นทีเพลอ” คอลัมน์ “รีบจนหลุด” คอลัมน์ “จู่โจมไม่รู้ตัว” เป็นบททดสอบความสามารถพร้อมกับ แบบฝึกหัดเสริมท้ายบทสำหรับบททวนความจำ

ชื่อหนังสือ	“ภาษาญี่ปุ่น “ดิน” ได้” แปลจาก 『漢字で意味が変わる ビミョウな日本語』
ชื่อผู้แต่ง	Michiko Wada
ชื่อผู้แปล	วันชัย สิลพัทท์กุล
ชื่อสำนักพิมพ์	สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
ISBN	978-611-7121-03-6
พิมพ์ครั้งที่ 1	กรกฎาคม 2552
ราคาเล่มละ	250 บาท

อาจารย์ท่านใดที่สนใจหนังสือข้างต้นนี้ สามารถขอยืมได้ที่ห้องสมุดเจแปนฟาว์นเดชั่น กรุงเทพฯ